

v evropské politice (16. 10. - 22. 10. 2017)

Událost týdne:

16. října zabila bomba nastražená v automobilu maltskou investigativní novinářku Daphne Caruanu Galiziovou, která bojovala proti korupci na Maltě a odkrývala i kauzu Panama Papers. Maltský premiér Joseph Muscat, jehož Galiziová ostře kritizovala, označil vraždu za „barbarský čin“. Galiziová byla sice dle jeho slov jeho „největším nepřítelem“, slíbil však potrestat viníky. Syn Galiziové však obvinil z vraždy maltskou vládu. Do nezávislého vyšetřování, jež vyžaduje opozice, se mají zapojit forenzní experti z Nizozemska či americká FBI.

17. října informovalo rakouské ministerstvo vnitra, že po započtení více než 750 tisíc korespondenčních hlasů se obrátilo pořadí na druhém a třetím místě v parlamentních volbách, které se uskutečnily o předchozím víkendu. Sociální demokraté (SPÖ) kancléře Christiana Kerna tak předběhli protiimigrační Svobodnou stranou Rakouska (FPÖ), která byla před započtením korespondenčních hlasů druhá. Ve volbách zvítězila Rakouská lidová strana (ÖVP) vedená ministrem zahraničí Sebastianem Kurzem. Koncem téhož týdne pověřil Rakouský prezident Alexander Van der Bellen Kurze sestavením nové vlády. Podle předpokladů se lidovci domluví na koalici s FPÖ.

18. října byly v Německu zahájena vyjednávání o sestavení vládní koalice. Vítězná konzervativní unie CDU/CSU se sešla se Svobodnými demokraty (FDP) a následně se Zelenými. O dva dny později jednali představitelé všech tří uskupení společně. Fáze předběžných rozhovorů má dle očekávání trvat několik týdnů. Podle odborníků může vznik koalice komplikovat nesoulad mezi Zelenými na jedné straně a FDP a CSU na straně druhé. Rozličně se staví například k otázce migrace či energetické a evropské politiky.

18. října oznámila ruská televizní moderátorka Ksenija Sobčaková, že se chce v prezidentských volbách v roce 2018 ucházet o post hlavy státu. Sabčoková, která je jako celebrita známá po celém Rusku, se řadí k ruské opozici. Informovala, že pokud by byl k prezidentské volbě nakonec připuštěn ruský opoziční předák Alexej Navalnyj, chce s ním spolupracovat, či od své kandidatury upustí. Dle ruských úřadů Navalnyj kandidovat nesmí, neboť byl podmíněně odsouzen.

20. října rozhodli vrcholní představitelé 27 unijních zemí na summitu EU v Bruselu, že země zahájí přípravu na druhou fázi jednání o brexitu, která se bude týkat úpravy budoucích vztahů mezi EU a Velkou Británií. Samotná jednání však zatím započata nebudou. Dle EU nebylo v rámci první fáze dosaženo požadovaného pokroku. Další jednání je naplánováno na prosinec. Mayová a předseda Evropské komise Jean-Claude Juncker se začátkem téhož týdne shodli, že jednání o brexitu je třeba urychlit.

21. října oznámil španělský premiér Mariano Rajoy po mimořádném zasedání vlády, že centrální vláda hodlá s pomocí Senátu aktivovat článek 155 španělské ústavy, který umožňuje převzít kontrolu nad autonomním územím Španělska. Centrální vláda chce konkrétně sesadit katalánskou regionální vládu a omezit působnost regionálního parlamentu. Úkoly regionální vlády by dle Rajoye mohla převzít centrální vláda, mohla by být ale také nahrazena prozatímní správou. Katalánští separatisté považují postup madridské vlády za státní převrat. Katalánský premiér Carles Puigdemont již dříve pohrozil, že pokud centrální vláda aktivuje článek 155, vyhlásí katalánský parlament nezávislost. Desítky tisíc lidí následně demonstrovaly v Barceloně za nezávislost Katalánska a proti uvěznění dvou separatistických předáků, kteří byli obviněni z organizování protestů před referendem.

22. října se vyslovily v nezávislých referendech dva nejbohatší severoitalské regiony Lombardie a Benátky pro posílení autonomie. Podle agentury Reuters hlasovalo pro posílení samosprávy 90 % účastníků referenda. Regiony chtějí výsledky referend využít v rámci vyjednávání s centrální vládou.

Telegraficky

- Dne 16. října zpřísnila EU sankce vůči KLDK kvůli pokračujícímu vývoji severokorejského jaderného programu. Sankce byly rozšířeny na úplný zákaz investic, zákaz prodeje ropy a ropných produktů do KLDK a omezení finančních převodů.
- Dne 19. října prohlásil předseda Evropského parlamentu Antonio Tajani v rozhovoru ve španělském rozhlase, že Katalánsko by nezávislost vyhlášovat nemělo, neboť s ní nikdo v Evropě nesouhlasí. Zopakoval dřívější postoj EU, že konflikt mezi katalánskou vládou a centrální vládou v Madridu je španělskou, nikoliv unijní záležitostí.

